

Tyynelän Kehittämiskeskus

Tuija Rinne

Ikäihmisten päihdepalveluketju

tuija.rinne@tyynela.fi

040-545 7066

Ikäihmisten päihdepalveluketju

SosTerin työntekijät laajasti

Avopäihdekuntoutus/hoito

Palveluohjaus

A-klinikka+seniori
yhteiset jaetut
yksilöasiakkaat

Intensiivinen
palveluohjaus

Verkostotyö

Ryhmätoiminta
A-klinikka+seniori

Kotiin tehtävä
työ+kotoa
poispäin

Puheek-
siotta-
minen

A-klinikan
seniori-ryhmä
n.20 hlöä

Samukoti
ryhmä
4-6 hlöä

Läheisten
ryhmä
+Dia.työ

Leirit
+Dia.työ

Naisten
illat kokeilu
+Dia.työ

Karpalokoti
ryhmä
+KH ja Mie-
litiimi+

Terveys- ja
hyvinvoinnin
edistäminen;
Koulutukset,
Prosessi
Turvallisuus
Kehittämis
Info
Messut
Tapahtumat

Ikäihmisten päihdepalveluketju

motivoiminen, puheeksiottaminen

- ◆ Perusterveydenhuollon näkökulma
  - Kirjattu ja ohjeistettu efficaan?
  - Mahdollistaa avopäihdekuntoutuksen/hoidon ikäihmisille
- ◆ Avopäihdekuntoutuksen näkökulma
  - ”Saattaen vaihtaan” kotiin
    - Kotiutuspalaveri sairaalassa
    - Monialainen verkosto, joka suunnittelee yhdessä asiakkaan ja/tai omaisten kanssa kotiutumista(motivoiminen kuntoutumiseen)
    - Laaja tilannekartoitus
  - ”Saattaen vaihtaan” A-klinikan vastaanotolle
    - Kotiutuspalaveri/ avohoito-laitoskuntoutus-suunnitelma
      - Kotiintehtävä työ
      - motivoiminen

Sosterin työntekijät:

- ◆ Ammattilaisia, jotka pohtivat, analysoivat ongelmallisia tilanteita, myös sosiaalista
  - Osaavat toteuttaa interventioita
  - Asiakkaan arjen näkökulma
  - Yhteistyön+yhteisentyön näkökulma
  - Joustavuus, riipeys
    - Asiakkaita projektissa runsaasti ja edelleenkin tarjontaa kotikäynneille/konsultoidaan
    - Arviointi. Miten toiminta vaikuttaa kotona tehtävään työhön?

Avopäihdekuntoutus!

- ◆ Puheeksiottaminen(=motivoimista)
- ◆ Muutosmittari, kuinka valmis asiakas on muuttumaan? Brochaska/vaihemalli/muutoksen pyörä??
- ◆ Kuinka tosissaan olemme asiakkaan tavoitteista? Realisointi tarvittaessa!
- ◆ Retkahduksesta/repsahduksesta keskusteleminen jo ennakkoon tärkeää?
- ◆ Kokonaisvaltainen ihmiskäsitys auttaa tt jaksamaan

Ikäspesifi

avopäihdekuntoutuspolku

- Jokainen meistä voi olla auttamassa kuntoutumisen tielle
- Puuttuminen tilanteessa antaa välineitä käsitellä ongelmaansa!
- Motivoiminen tilanteessa
- Faktatieto todellisuudesta
- Ohjaaminen eteenpäin
- Pyytää apua verkostolta
- Reflektoiva kehittäminen

Palveluketju palveluohjauksen näkökulmasta/ Seniorin hyvät käytännöt!

◆ Puheeksiottaminen

Miten se on tapahtunut eri yksiköissä? SosTerin työntekijät (kaikki ammattiryhmät)

Tiimit (tehokkaita, lisäksi omaiset/läheiset mukana)

◆ Palveluohjauksen kaksi toimintamallia

– Intensiivinen

– palveluohjauksellinen/verkostoyhteistyö

Puheeksiottaminen!

I Palveluohjaus työvälineenä

= intensiivinen Mitä se tarkoittaa?

- ◆ Päihdekeskustelua kotona tai sovituksessa muussa paikassa
- ◆ Asiakkaan äänen, huolen kuuleminen
- ◆ Oman huolen kertominen
- ◆ Päihde-kuntoutuksen suunnittelua
- ◆ Tavoitteiden asettelua (kirjaa ylös)
- ◆ Uudet suunnitelmat(tarkistaminen matkanvarrella/prosessi)
- ◆ Uudet tavoitteet
- ◆ Kotoa pois päin ?

Kotoa poispäin?

- ◆ Ostoksille...
- ◆ Asioiden hoitamista...
- ◆ Tulkkina viranomaisverkostossa kuntoutujalle ja päin vastoin
- ◆ Bikva-haastattelu (ryhmä haastattelu)
- ◆ ryhmätoiminnan aloitus: Kuka tulee mukaan? Kuka on kiinnostunut? Kenellä on vastuu?

Taina Heino-07

Puheeksiottaminen

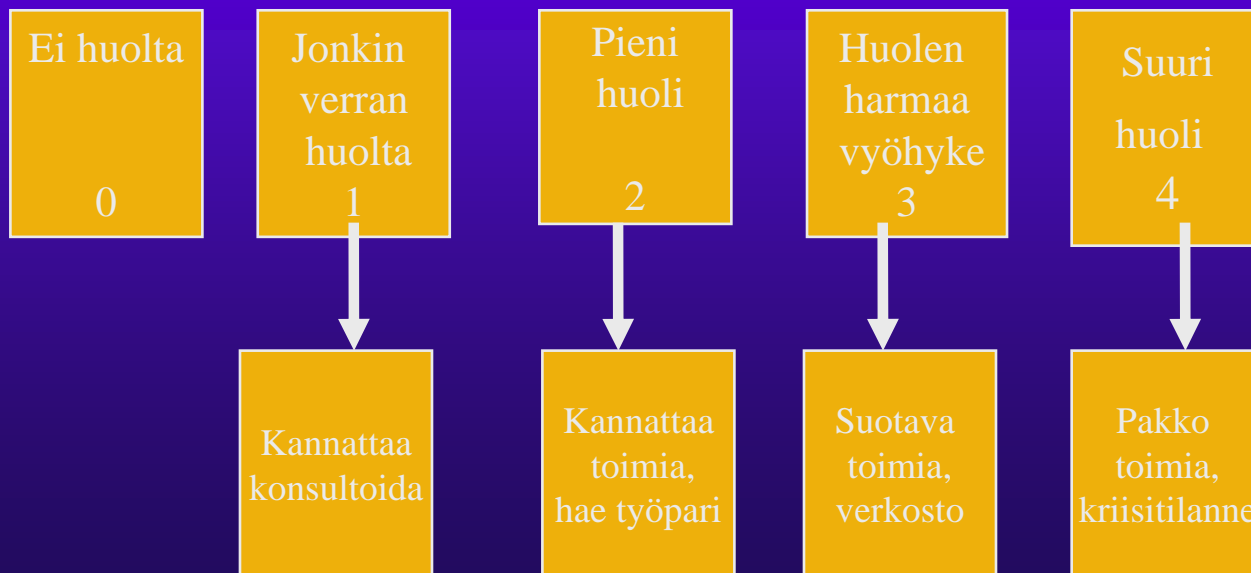
II Palveluohjauksellinen työote!

- ◆ keskustelu päihteistä-tavoitteista-haaveista
- ◆ koordinointi/ konsultointi muihin viranomais-omais-läheisverkostoihin
- ◆ huolen puheeksiottaminen
- ◆ rakennetaan verkostoa asiakkaan ympärille
- ◆ =verkostotyötä

II Palveluohjauksellinen työote

◆ Huolimittari, mitä se tarkoittaa??

- Mittari sovellettu käytännöntiedon kautta mm;
  - Ikäihmisen hauraus
  - Toimintakyvyn nopea romahtaminen mahdollista
  - Lääkkeet, alkoholi ja yhteisvaikutus?

Huolimittari puuttumisen välineenä. Verkostotyö työotteena

- ◆ Verkoston kokoaminen
- ◆ Yhteinen näkemys tilanteesta > asia etenee, asiakas todennäköisesti saa avun!
- ◆ Miten autetaan, jos yhteistä näkemystä ei synny?
- ◆ Voiko joku ottaa vastuuta enemmän yhteistyöstä asiakkaan kanssa... kuka ja miten??
- ◆ Tuleeko asiakas autetuksi ja ymmärretyksi?

PERUSPALVELUT

Perusterveydenhuollon tehtävät:

- ◆ Tuottaa kunnan kansalaisille hyvinvointi ja terveyttä
  - Ryhmät ja niiden merkitys asiakkaan hyvinvointiin ja jaksamiseen arjessa
    - Virkistyminen
    - Kognitiivisten taitojen ylläpitäminen tai kohentaminen
    - Psykososiaalinen tuki
- ◆ Terveyden edistäminen
  - Saada tietoa ja taitoa itsestä huolehtimiseen
  - Oppia sairaudestaan
  - Päästä irti haitallisista toimintatavoista

Ryhmätoiminta tukee ikäihmistä?

- ◆ Ongelmallisessa käytössä
  - Saa puhua avoimesti
  - On hyväksytty pulmasta huolimatta
  - Saa apua ryhmäläisiltä
- ◆ Fyysisesti
  - On yksi päivä juomatonta aikaa
- ◆ Psyykkisesti
  - Omanarvon tunne kohoaa, itsensä hyväksyminen lisääntyy
  - Itsenäisyys lisääntyy (autonomia lisääntyy)
- ◆ Sosiaalisesti
  - ”Ryhmässä on voimaa” ryhmäläisen sanomana
  - Elämismaailma laajenee

Ryhmätoimintaa

Yhteistyö: A-klinikka+Seniори-projekti

- ◆ A-klinikan ikäspesifi-ryhmä
  - Yksilöasiakastyön kautta perustettu
  - Aloitettu kentän tarpeesta (Bikva)
  - Asiakaslähtöinen
    - Ryhmät suunniteltu asiakkaiden kanssa
    - Kuunneltu tarpeet
    - Työntekijät ovat mahdollisajia ryhmälle
      - Toiveet leireille
      - Retkiin
      - Teatteriin
      - Makkaran paistoon
      - Tutustumiset yms.

Seniори-hankkeen II-vaihe 2009-2011

Tavoitteet
Toimintastrategia
Tuotokset

Yksilötyö seniori-projektissa

Yksilötyö

Ohjautuminen

Asiakkuuden alku Asiakkaan elämän- tilanteen kartoittaminen

”Työskentelyvaihe”

Jatkosuunnitelmat Seuranta

Ohjautumisvaiheen
keskustelulla suuri
merkitys jatkotyöskentelyssä

Luottamussuhteen
rakentuminen
Tt/asiakas dialogi
Motivointi
Yksilölliset tavoitteet ja
suunnitelmat
Aika

Arjen
tukeminen
Keskustelutuki
Työmenetelmät – ja välineet
Muutoksen tukeminen
Kiinnipitävä työote

Palveluohjauksellisen
työn avulla yksilölliset
jatkosuunnitelmat

Verkostoyhteistyö

Seniори-hanke II

2009-2011 Asiakastyön kehittäminen

YKSILOTYÖ

TYÖMUODOT
TYÖMENETELMÄT
TAUSTA-AJATTELU
TYÖPROSESSIT

RYHMÄ- TOIMINTA

VERTAISUUS
AMMATILLISET
RYHMÄT

?

ASIAKASTYÖN
KOKONAISUUS

Seniori-hake II, juurruttaminen

PÄIHDEYHDYSHENKI- LÖVERKOSTO

- PILOTTIPAIKKAKUNNILLA
MONIAMMATILLINEN VERKOSTO,
JOKA TURVAA JATKUVUUDEN

KOULUTUSPROSESSI

- SIIRRETTÄVISSÄ JA YLEISTETTÄVISSÄ
OLEVA KOULUTUSPROSESSI
IKÄÄNTYMISESTÄ JA PÄIHTEISTÄ

HYVÄT KÄYTÄNNÖT

- ASIAKASTYÖN HYVÄT KÄYTÄNNÖT/
YKSILÖTYÖ / RYHMÄT
- KOULUTUSPROSESSI
- NÄIDEN KIRJAAMINEN JA
LEVITTÄMINEN

- ◆ Lähteet:
- ◆ Suhonen, H. –05 Elämä on pysähtynyt keinu
- ◆ Koski-Jänne&Riittinen&Saarnio –08 Kohti muutosta. Motivointimenetelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin.
- ◆ Suominen&Tuominen –07 Palveluohjaus portti itsenäiseen elämään
- ◆ Taina Heino: Asiakasarviointi Bikva-07
- ◆ Erikson&Aenkil –07 Huoli puheeksi Opas varhaisista dialogeista
- ◆ Kanaoja&Niiranen&Jokiranta –08 Kunnallinen sosiaalipolitiikka. Osallisuutta ja yhteistä vastuuta
- ◆ Mönttönen&Niemelä-05 Kunta ja kolmas sektori Yhteistyön uudet muodot